

CRONICA SPECTACOLELOR STUDENTEȘTI

Un exercițiu fără finalitate estetică

Doru Firtc, Emilia Popescu, Cecilia Birbora,
Marius Rogojinschi, Mălina Petre

„...pentru patriotismul ei candid, autentic, emoționant, pentru noblețea simțirii țaranului român și pentru credința lui nestrămutată.” Acestea sînt caldele argumente prin care actrița și profesoara Olga Tudorache prefătează cea de-a doua ieșire la rampă a clasei pe care o îndrumă, încercînd astfel să-și justifice opțiunea repertorială: o piesă în premieră absolută aparținînd unui distins profesor de matematică atras mai de mult de tărîmurile poeziei. Dar... Este hazardat să se propună studenților spre studiu (și spre reprezentare pe scena studioului) un text fragil, o eboșă a unei posibile drame istorice în versuri; această ambițioasă tentativă de reeditare a suflului poetic de acum mai bine de un veac se dovedește o vestustă și subredă construcție dramaturgică, ritmată în versuri eroice nu totdeauna corect articulate și mai tot timpul pueril metaforizate, fără respirație ideatică, fără o minimă infrastructură filozofică. Paralel cu pagina de istorie, se țese canavaua unui dublu conflict sumar enunțat și prea rapid expedit: înfruntarea eroului exemplar, unic vlăstar din stirpea lui Mihai Viteazul, pe de o parte — cu propria conștiință, copleșită de responsabilitatea ce-i revine de a duce mai departe idealurile marelui său înaintaș, pe de alta — cu

uneltitori ostili, intriganți, în slujba împăratului de la Viena. Cu artizanală abilitate se brodează clișee ale „micului romantism”: urmări, deghizări, iubiri, regăsiri, dueluri, expieri. Regia (conf. univ. Olga Tudorache), deși în mod declarat și-a propus „să treacă plesa prin simțirea generației de azi”, nu a reușit tocmai revitalizarea necesară chiar și capodoperelor acestei specii dramatice atât de dificil, astăzi, de montat. Așa-zisul tradiționalism nu face decît să sublinieze apăsător carențele scriiturii.

Dacă ilustrația muzicală a ing. Lucian Ionescu închipuie „perdele sonore” inspirate, în schimb decorul Dianei Cupșa e sărăcăcios, în tonuri inutile sumbre, tenebroase.

În atare condiții, care ar putea fi „cîștigul” interpreților debutanți? În loc să li se propună un text clasic din cele care (este de sperat) li se vor ivi în carieră — examen cu cît mai dificil, cu atît mai meritoriu —, studenții anului IV sînt supuși unui „exercițiu” fără finalitate estetică. De virtuozitate în declamație nu poate fi vorba, pentru că replicile — atît cele scurte, cît și tiradele — se poticnesc fie în rimă, fie în pauperă imaginație, dacă nu chiar în inadmisibile licențe de gust și formulări rizibile.

Bineînțeles, se cer menționate, totuși, eforturile de compoziție întreprinse pe cont propriu de fiecare student, „ca la școală”. Mălina Petre încearcă în cheie burlescă o sugestie parodică pentru o hăniță trecută de prima tinerețe. Raluca Peniu își joacă cele două roluri ce i-au revenit concentrînd fiorul dramatic în pri-

URMAȘUL de CONSTANTIN OTTESCU • STUDIOUL I.A.T.C. Anul IV, Arta actorului. Clasa profesor OLGA TUDORACHE, prof. asociat FLORIN ZAMFIRESCU • Regia: conf. univ. OLGA TUDORACHE.

virii: ca domni în exil și mamă a virtualului urmaș la tronul Țării Românești, este de un reținut patetism, ca țărancă robustă, căreia vîrsta și necazurile i-au brumat sprîncenele, inventă o veritabilă explozie de entuziasm și energie, fiind volubilă, simpatice, dinamică, Cecilia Bîrboră atacă metodic travestiul unui bătrîn bufon marcat fizic de infirmitate și decrepitudine. Emilia Popescu aduce fără dificultate în scenă delicata suavitate a tinerei îndrăgostite. În tandem, Marius Rogojinschi și Emil Șerban dau contur nu îndestul de precis (căci în parlea a doua rostirea ambiguă descumpănește) celor doi străjeri țărani ce-l însoțesc pe solul diplomat Udriște Năsturel, căruia Doru Fîrte nu i-a găsit nici el un viabil chip scenic. Li se alătură, pentru tablourile „animate”, patru studenți — Cătălin Irimia, Florin Busuioc, Viorel Păunescu, Alexandru Bindea — de la clasa profesorului Dem Rădulescu, luptele scenice fiind bine coordonate de către lector univ. Szobi Cseh. Protagonistul spectacolului, Mihai Bica, evoluează cu eleganță, dar deranjează din nou lipsa de nuanțare, de interiorizare — nu mecanică, ci inteligentă, astfel încît personajele cărora le împrumută datele fizicului său deosebit de interesant să capete elevația spirituală caracteristică marilor partituri pe care le-ar merita. Aburul emoției, haloul liric se întrezărește în cîteva (prea puține) momente, îndreptățind speranța în reușite viitoare ce nu trebuie să întârzie.

Scoala tragediei antice

Considerată, la un moment dat, ca simplu exercițiu filozofic al unui moralist, dramaturgia lui Seneca poate servi foarte bine, astăzi, drept exercițiu de inițiere în interpretarea modernă a tragediei antice.

Spectacolul *Medeea* al studenților anului V — seral, clasa prof. asoc. Mircea Albulescu, readuce în discuție conceptul teatrului de stare, aflat la confluența teatrului trăirii cu teatrul reprezentării, în care sensibilitatea lucidă coexistă cu luciditatea sensibilă, emoția fiind iscată prin voința creatoare a inteligenței. O manieră de joc (de sorginte grotowskiană, dar

Un unic, viguros personaj: Corul
— **Adrian Burtea, Mihai Coadă,**
Natașa Raab, Adrian Titieni, Angel
Rababoc, Diana Gheorghian

nu numai) ce presupune o tehnică a expresiei extrem de riguroasă, cît și o maximă combustie interioară transmisibilă, și spectatorul trebuind să fie incitat la participare, prin soluția de lectură polemică a textului.

Textul de studiu (lect. univ. Alexandru Lazăr) al acestei reprezentații de nici 50 de minute urmărește strict lanțul causalităților, încercînd să limpezească incilcita biografie a Medeei, punînd accentul pe resorturile intime ale șirului de crime săvîrșite în numele iubirii. Indirect se evidențiază conjunctura politică ce a concurat la mutilarea conștiințelor, anihilînd voința (cazul lui Iason) sau împingînd la gesturi extreme (Medeea), într-o cascadă de aberații și monstruozități. Coordonatorul studiului, Mircea Albulescu, a contracarat nteatralitatea textului printr-o sumă de echivalențe pregnant vizuale care să valorifice subtextul, apelînd, printre altele, și la elemente de ritual teatral primitiv. Scenografia Dianeii Cupșa (frînghia a devenit materie primă inepuizabilă în realizarea decorurilor !) delimitează mai multe locuri de joc: un podium, plan înclinat potențînd evoluția continuu precipitată; lateralele, spații de observare a spectacolului de dezvoltării naturii umane năpăstuite; verticalitatea unei duble rețele, plasă a vicisitudinilor vieții ce se cer escaladate; planul terț, în care un imens disc figurează voința divină, de fapt, o simbolică focalizare a autorității tiranice.

Permanentă anticipare a faptelor ce urmează a se petrece a impus un înalt voltaj, o stare de climax neîntrerupt ce justifică și hiperbolica intensitate a dinamicii montării. Înglobîndu-l pe toți interpreții, inclusiv protagonistul, în scene de ansamblu în care devine un unic, viguros

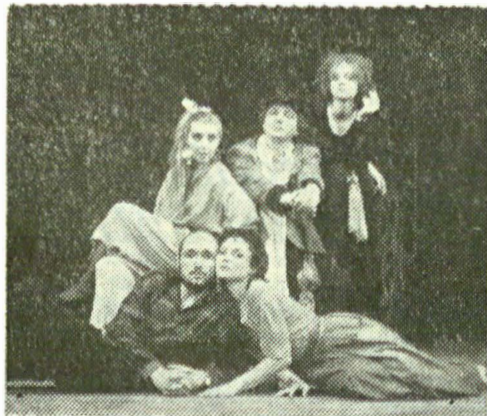
MEDDEA de SENECA • STUDIOUL I.A.T.C. Anul V, seral, Arta actorului. Clasa profesor asociat MIRCEA ALBULESCU, lector universitar ALEXANDRU LAZĂR. Coordonarea studiului: MIRCEA ALBULESCU.

personal, corul agonizează și se regenerează, se solidarizează, dar o și înfruntă pe cea ce se află într-un chinuitor dialog cu sine. E de presupus că și Angel Rababoc, și Natașa Raab, și Aurelian Burtea, și Adrian Titieni, și Mihai Coadă ascund surpriza de a putea fi și ei eroi ai altor întâmplări mitice. Deocamdată sint necesarul rezervor de energie și forță care susține performanța Dianei Gheorghian, angajată în formidabilul efort de a-și depăși propriile limite, ambiționind o schimbare de optică asupra valențelor personalității sale artistice. Stilul de interpretare adoptat fiind în conformitate cu aparte-urile care descriu zbuciumul eroinei, cu tradiția fizionomiștilor antici respectată și de Seneca. Tinăra actriță își potrivește suflul la cadența sentințelor lapidare, a maximelor de factură stoică, a imagismului luxuriant, izbutind o alternanță de contraste spectaculoase, are de oțel vibrând la unison cu tragicul destin al personajului. Scinteieri demonice în priviri, convulsii paroxistice ale trupului, mlădiat armonic (stilizarea plasticii corporale este datorată lect. univ. Amelia Kreutzer), rostiri insidioase și lamentări paletice (o supraveghere mai atentă a vocii este, însă, obligatorie), treceri bruște, abrupte, dar excelent executate („transă controlată“), de la implicare la detașare, de la condiția de protagonist la cea de martor activ. Într-o exacerbată revărsare a subconștientului sfîșiat de oarba furie, interpreta susține convingător și acuză înghețat de lucidă adresată deopotrivă lui Creon, basileul neîndurător, și lui Iason, soțul trădător și laș, o acuză care desfide ambiția deșartă a puterii ce duce la dezumanizare.

Finalul spectacolului (s-a reținut intervenția corului ce încheie actul al doilea) se constituie într-o metonimică proiecție: speranța dintotdeauna în AUREA AETAS, vîrsta de aur a omenirii. În complinire, emoționante sint și versurile pe care profesorul, în programul de sală, le dedică elevilor săi.

Cotidianul ridicat la rang de gest

Deși imprevizibilă, evoluția unei individualități regizorale poate fi intuită în datele sale principale și de la prima ieșire la rampă cu spectacolul-examen de diplomă. Montarea de la „Casandra” o dezvăluie pe Daniela Peleanu (clasa cadru didactic asociat Alexa Visarion, cadru didactic asociat Dragoș Galgoțiu) ca pe o ființă discretă, dar ferină în ceea ce întreprinde, vibrind la unison cu piesa pe care și-a ales-o ca să o reprezinte și al cărei text și-a permis să-l concentreze cu o serioasă capacitate de selecție, în funcție de ideea simplă pe care și-a propus să o sublinieze; un artist ce se implică cu fantezie ponderată în explorarea semnificațiilor majore, corelind în mod echilibrat dimensiunea plastică cu cea acustică, dăruindu-se muncii cu actorul, știind să provoace și mai ales să speculeze momentele de frumusețe și tensiune (finisarea spectacolului — trebuie menționat — s-a făcut sub supravegherea lect. univ. Gina Ionescu). În evidență sint puși interpreții și nu atât viziunea regizorală.

Cornel Scripcaru, Simona Gălbenușă, Corina Voicu, Mihai Voicu și Oana Mereuță în „Nu sint Turnul Eiffel” de Ecaterina Oproiu

Senzația este că ei, actorii, au fost și sint inepuizabili inspiratori ai montării; de aici și deosebita prospețime pe care o degajă relația deschisă, directă instaurată între scenă și sală. Cum piesa a fost

NU SINT TURNUL EIFFEL de ECATERINA OPROIU • STUDIOUL I.A.T.C. Anul V, Regie teatru • Clasa cadru didactic asociat ALEXA VISARION, cadru didactic asociat DRAGOȘ GALGOȚIU.

concepută ca un exuberant joc al line-
reții de-a viața, spectacolul studentesc
dublează convenția, înglobînd-o efectului
declarat de teatru în teatru, care-i soli-
cită în mod sporit pe actorii-studenți
(clasa cadru didactic asociat Gelu Colceag,
anul III, curs seral). Originală este ideea
varierii registrelor: pe canavaua epică a
întîmplărilor evocate, trăite sau antici-
pate (conform unui procedeu de sorginte
cinematografică numit „flash-forward”),
sînt operate breșe muzicale (aceeași strofă
îngînată sotto voce sau forte, cu accom-
paniament „jazzistic” la pian, flaut sau alte
instrumente „primare” — muzica Ale-
xandru Andrieș, Cornel Scripcaru), inter-
mezzo-urile acestea lirice, tocmai ele, con-
ferind dramatism poeziei tandre sau tris-
teții grave, menținînd totodată constantă
(auto)ironia care propulsează fiecă re-
plică. Cu minime elemente de recuzită,
decorul este cvasiexistent („decor li-
ber”, după opinia scenografului András
Bittay, student anul II, secția design, In-
stitutul de arte plastice, clasa conf. univ.
Ion Bîțzan), scena goală străjuită doar în
diagonală de doi stîlpi de telegraf, iar
ca fundal, un panou cenușiu cu o fantă
îngustă care lasă loc indiscreției să se
însinueze, într-un vizavi cu „martorii”
aflați de partea cealaltă a rampei și din
rîndul căora par a fi recrutați și inter-
preții celor trei roluri secundare, desem-
nați a fi alternativ și... „figurație specu-
lă”. În momentul „fatal”, cînd eroii se
declară îndrăgostiți, avalanșa avertizări-
lor „binevoitoare” se declanșează spon-
tan, urmînd ca pe parcurs aceste perso-
naje (vecini ostili, prietene interesate,
amici din copilărie îmbătrîniți sufle-
tește etc.) să intervină potențînd conflic-
tele incipente, accentuînd disensiunile.

Cu siguranță și aplomb își schițează
aparițiile Oanu Mereuță: jună extrava-
gantă și fără scrupule, amărîtă muiere
îșelată sau astringentă vampă în ascen-
siune continuă. Modificîndu-și nu atît în-
fățișarea, cît starea de spirit, Corina Voicu
e mai întîi o zgîlbie fetișcană, apoi o pa-
ciență indignată și o gospodină orgoli-
oasă, în cele din urmă o jalnică ratată
ce încă mai speră. Mihai Voicu cari-
chează cu măsură destinul derizoriu al
veleitarului maitre, Bătrînul domn, un
tată enervant de plîngăcios și detestabil
de insidios, iar colegului de școală Tudo-
rică îi atribuie apucături de provincial

obișnuit să ronțăie semințe și să nu-și
recunoască lipsa de orizont.

Cum, în această viziune scenică, trama
este centrată pe drama insului comun ce
declară cu mîna pe conștiință că „N-am
furat, n-am mințit... N-am vrut să iau
locul nimănui... Am vrut să stau în viață
pe locul meu... Trebuie să am și eu un
loc” și care îndrăznește să constate că
„Omenirea nu mai are nevoie de apostoli !
Să trăim... Să dansăm... Să cînte mu-
zica !...”, protagoniștii au cea mai banală
înfățișare (contribuie la această impresie
și costumele Adriannei Lucaciu, studentă
anul II, secția modă, Institutul de arte
plastice, clasa conf. univ. Leontina Maila-
tescu). Demarînd în ritmul mecanic obli-
gatoriu supraviețuirii („Inspirați ! Expi-
rați !”), bărbatul și femeia se angajează
pe drumul căutării de sine, pe cont pro-
priu sau împreună, își probează puterea
de rezistență și entuziasmul, se înfruntă
și confruntă, se definesc prin contradicție ;
alternînd exaltarea cu apatia, dezamăgi-
rea cu speranța, deznădejdea cu optimis-
mul, ei încearcă și cotitura compromisului,
dar revin, în final, pe calea dreaptă, mer-
gînd înainte cu fruntea sus. Mereu cen-
zurîndu-și reflecțiile cu matură luciditate
și juvenilă persiflare, se scurt-circuitează
reciproc prin infuzii de frenezie. Simona
Gălbenușă uzcăză cu delicatețe de ar-
mele feminității — numai la auzul cu-
vîntului iubire, în priviri i se aprind scîl-
piri, așa cum ochii i se înourează în cli-
pele de descurajare ; calină, dar și ci-
nică, cochetă, dar și acră, patetică, dar și
hazlie ; pe scurt, actriță de intuiție. Cor-
nel Scripcaru, în schimb, actor prin exce-
lență cerebral, se mobilizează astfel în-
cît, deși pare distrat, devine cooperant
— cu gîndul la planurile sale de ambițios
arhitect al viitorului, ins cu picioarele pe
pămînt, preia totuși din zbor un zvon de
cîntec sau o provocare la visare.

Treptat, treptat cotidianul este ridicat
la rang de gest, de fapt semnificativ, joaca
de-a viața și jocul de-a teatrul izbutînd
să încălzească nu doar inimile tinerilor
interpreți, ci și pe cele ale tinerilor spec-
tatori ai acestei pieșe care pășește tîne-
rește în cel de-al 25-lea an de existență
în repertoriile teatrelor din țară și de
peste hotare.

Irina COROIU